Forsvarlig egenkapital og likviditet

Aksjeloven §§ 3-4 og 3-5

Cedra Advokatfirma AS

HVEM?

Boye Wangensten Berge
Partner/Advokat
Cedra Advokatfirma AS

Epost: bberge@cedra.no
Mob: 971 44 262

Arbeidsprosedyren i aksjeloven

01

Forstå kravet

To selvstendige tester

02

Gjøre vurderingen

Reelle verdier + prognoser

03

Oppdage signalene

Tidsnok — før insolvens

04

Handle riktig

Dokumentert og i riktig rekkefølge

SE → VURDERE → BESLUTTE → FØLGE OPP

Det er en arbeidsprosedyre — ikke én enkelt nøkkeltallsgrense

§ 3-4 er en kontinuerlig plikt

«Selskapet skal

TIL ENHVER TID

ha en egenkapital og en likviditet som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet.»

Ikke bare ved årsoppgjøret

Ikke bare ved utdeling

Ikke bare når banken spør

§ 3-4 krever både egenkapital og likviditet

01

EGENKAPITAL

Tåler selskapets verdier forpliktelsene og risikoen?

Balanse og tapsabsorberende evne

Vurder reelle verdier — ikke bare bokførte tall

02

LIKVIDITET

Kan selskapet betale forpliktelsene når de forfaller?

Kontantstrøm og betalingsevne

Vurder timing, sikker tilgang på finansiering og buffer

«Forsvarlig» er en rettslig standard

Vurderingen må være

konkret · helhetlig · fremoverskuende

1	**Nåbildet**	Hva viser oppdaterte tall og faktiske forpliktelser?
2	**Utsiktene**	Hva skjer med inntekter, kostnader, forfall og kapitalbehov?
3	**Nedsiden**	Hva tåler selskapet hvis sentrale forutsetninger svikter?
4	**Handlingsrommet**	Hvilke tiltak er realistiske, tidsnære og finansierbare?

Egenkapitaltesten bygger på reelle verdier

REGNSKAPSFØRT EGENKAPITAL ± REALISTISKE JUSTERINGER

VURDER REELL EGENKAPITAL

- **Skjulte merverdier**
  bare når de kan underbygges
- **Verdifall og tap**
  kundefordringer, lager, anleggsmidler
- **Ikke bokførte forpliktelser**
  tvister, garantier, skatt, opprydding
- **Fortsatt drift**
  forutsetninger må være realistiske
- **Usikkerhet**
  bruk varsomhet — ikke optimisme som buffer
- **Tapskapasitet**
  hvor mye negativ utvikling tåles?

Likviditet handler om timing

FORFALL	lønn · skatt · leverandører · renter/avdrag
INNBETALINGER	sannsynlighet · tidspunkt · kundekonsentrasjon
FINANSIERING	tilgjengelige trekk · vilkår · covenants · fornyelse
BUFFER	**uventede utbetalinger · forsinkelser · stresscenario**

Avtalt finansiering veier mer enn forventet finansiering

Risiko og omfang setter terskelen

KAPITALBEHOVET FØLGER VIRKSOMHETENS RISIKO

Inntjeningsvolatilitet

Hvor stabil og forutsigbar er marginen?

Forpliktelser

Lån, garantier, leie, skatt og kontraktsrisiko

Konsekvens ved svikt

Kreditorer, ansatte, kunder og samfunnsoppdrag

Kapitalbinding

Lager, prosjekter, anlegg og lange kundekreditter

Finansieringstilgang

Reell tilgang, vilkår, sikkerhet og forfall

Vekst og omstilling

Hvor mye kapital krever planen før den bærer seg?

Styret trenger et beslutningsgrunnlag

01 **Oppdatert balanse**

med forklaring av vesentlige verdi- og tapsrisikoer

02 **Rullerende likviditetsprognose**

med forfall, finansiering og minimumsbeholdning

03 **Resultat og kontantstrøm mot plan**

inkludert avvik og oppdatert helårsestimat

04 **Stresscenario**

hva skjer ved svakere salg, forsinket betaling eller kostnadssjokk?

05 **Tiltaks- og beslutningslogg**

eier, frist, effekt, status og neste beslutningspunkt

Frekvensen skal følge risikoen — ikke møteplanen

Stram oppfølgingen før krisen

NORMAL

Månedlig / kvartalsvis

Avvik mot plan
Likviditetsutsikt
Risikobilde

URO

Ukentlig / hver 14. dag

13-ukers prognose
Tiltaksstatus
Stress og covenants

AKUTT

Så ofte situasjonen krever

Daglig kontantposisjon
Forfall og prioriteringer
Beslutning om videre drift

VARSLINGSSIGNALER

prognosebrudd · forsinket rapportering · covenant-press · skatterestanser · leverandører strammer inn

Utbytte vurderes etter utdelingen

TRINN 1

Er utdelingen innenfor den formelle utdelingsrammen?

Beregnes med utgangspunkt i netto eiendeler I henhold til sist reviderte årsregnskap

TRINN 2

Er egenkapital og likviditet forsvarlig etter utdelingen?

Prognoser, risiko, finansiering og buffer må vurderes på beslutningstidspunktet

Skal se så lang fram som mulig – ikke bare ett år som gjøres i forhold til grunnlaget for fortsatt drift

BESTÅTT TRINN 1 ER IKKE NOK

Dokumenter hvilke tall, forutsetninger og hendelser etter balansedagen styret bygget på

Uforsvarlig egenkapital utløser handleplikt

«Hvis det må antas at egenkapitalen er lavere enn forsvarlig …»

- **Lav terskel for styrebehandling**
  Det kreves ikke sikker kunnskap eller ferdig årsregnskap
- **Ingen «halv aksjekapital»-regel**
  Dagens lov knytter triggeren til forsvarlig egenkapital
- **Styret skal behandle saken straks**
  Deretter følger redegjørelse og generalforsamling innen rimelig tid
- **Likviditet er en viktig avgrensning**
  Ren likviditetssvikt utløser ikke ordlyden i § 3-5, men krever handling etter § 3-4 og styrepliktene

Vent ikke på revisjonen hvis signalene allerede er tydelige

Handleplikten følger en tydelig sekvens

01

STRAKS

Styret behandler saken

skaff oppdaterte tall og vurder reell egenkapital

02

RIMELIG TID

Innkall generalforsamlingen

gi en redegjørelse for økonomisk stilling

03

HVIS UFORSVARLIG

Foreslå konkrete tiltak

vis effekt, finansiering, ansvar og frist

04

HVIS IKKE MULIG

Foreslå oppløsning

når tiltak ikke kan foreslås eller gjennomføres

GENERALFORSAMLINGEN OVERTAR IKKE STYREANSVARET

Styret må fortsette å overvåke situasjonen og følge opp vedtak og forutsetninger

Tiltak må gjenopprette forsvarlighet

OPERASJONELT

1. Redusere kostnader og kapitalbinding
2. Stanser/taper prosjekter
3. Bedre fakturering og innkreving
4. **Selge ikke-kritiske eiendeler**

FINANSIELT

1. Forlenge forfall og reforhandle lån
2. Sikre trekkfasilitet eller ny finansiering
3. Konvertere gjeld der det er realistisk
4. **Tilpasse investeringer og arbeidskapital**

EIER / STRUKTUR

1. Kapitalforhøyelse med reelle tilsagn
2. Ansvarlig lån eller konsernstøtte
3. Salg, partnerskap eller restrukturering
4. **Avvikling når tiltak ikke bærer**

Test hvert tiltak på effekt · tidspunkt · sikkerhet · reversibilitet

§ 3-4 kommer før insolvens

TIDLIGERE

SENERE / MER ALVORLIG

§ 3-4 Forsvarlighet svikter eller nærmer seg grensen

§ 3-5 Antatt uforsvarlig egenkapital utløser handleplikt

INSOLVENS Betalingsudyktighet som ikke er forbigående

Styret skal handle før handlingsrommet er borte

Passivitet, for sen oppbudsbegjæring eller villedende opplysninger kan få personlige konsekvenser

Protokollen må dokumentere selve vurderingen

01	**FAKTA**	hvilke rapporter, datoer og nøkkeltall styret mottok
02	**FORUTSETNINGER**	pris, volum, betalingstid, finansiering og fortsatt drift
03	**USIKKERHET**	hvilke forhold som kan slå feil — og med hvilken konsekvens
04	**VURDERING**	egenkapital og likviditet behandlet hver for seg
05	**BESLUTNING**	tiltak, ansvarlig, frist, finansiering og alternativ plan
06	**OPPFØLGING**	**neste rapportering, terskler og nytt styremøte**

Dokumentasjon skal speile den faktiske diskusjonen — ikke konstrueres i ettertid

Ti spørsmål styret bør stille — hver gang

01	Hva er reell — ikke bare bokført — egenkapital?
02	Når er laveste kontantbeholdning i prognosen?
03	Hvilke forutsetninger kan velte konklusjonen?
04	Er finansieringen avtalt, tilgjengelig og robust?
05	Hvilket stresscenario har vi faktisk testet?
06	Er rapporteringsfrekvensen høy nok for risikoen?
07	Er utbytte og investeringer forsvarlig etter beslutningen?
08	**Må uforsvarlig egenkapital nå antas?**
09	Hvilke tiltak virker — når, hvor sikkert og hvor lenge?
10	Viser protokollen fakta, vurdering, vedtak og oppfølging?

Til enhver tid · to tester · tidlig handling · tydelig dokumentasjon

